

درگاه

اونیش کونده برنشر اولنور

برنجی سنه : برنجی جلد

نومرو : ۶

۵ تموز ۳۳۷

شرق ادبیاتی

اوده طغوزنجی عصرده ابراهه ادبیاتی

(الکساندر قوتکه غلندن ترجمه)

شرق روحك ايك يكي محموللرني بو يوك واسكي نمونه لك عيني عينه بر تقليدي نقي ايتك بوكون بر اعتبار حالي المشر در . بو فكر بزمو لغوي كي كورينيور . في الحقيقه بر قاج استنادن صرف نظر ايديليرسه عصری شرق شاعری، هانكي ملته منسوب اولورسه اولسون، شهرلر تنظيم ايتسكي لاعلي التعيين بر نوع حرفت اولوق اوزه نقي المشر در . او، بر شاعر الهامكار دكل، آز چوق بر قدرت ومهارتله طبق بر ترزينك اليسه ديكمسي، بر قوندره جينك قوندره اعمال ايتسي كي نمونه وقابلره كوره ترتيب وتنظيم واشعار ايدن بر صاحب حرفتدر، شرق شاعری صنعت شعر ايچون ازلي بر منبع تشكيل ايدن حيات بشري بر طرفه برافير؛ يالكز قلاسيك اثرلر تدقيق ايدر لك اسكي اولان هنر شيكه حيرت وتقدير ايله باقار، يكي بر شي كشف ايتك بك مشكل اولديني ايچون اونه دنبري موجود، موضوعلر اوزرينه بيرجلا اورمغه چاليشير. اسلوب اونك ايچون هرشيدر. مفهوم ايله شعري كوزللكي دائماً تفريعات قيلندن عد ايله اعمال ايدر . بوندن طولاي مبالغه مزديته بيرلكه شرق شاعرنيك حقيقتده حسن ايتديكي هيچ برشي بوقدر. يالكز باشقه لرنيك اوله حسن ايتديگري عينا حسن ايدر . يوسف وزليغا كي، لايلا ايله مجنون كي، حضرت محمد، حضرت علي واسكندر ك جهاد و فتوحات جهانگيرانه لري كي بيكرجه دفعه تدقيق ايديلان موضوعلر تكرار تكرار تدقيق ايديلير . آشكار اوله رق كوريلور كه اسكي، موضوعلري پيش استفاده به قويان يكي بحر لر، اسلوبه عائد بعض ترزينادن صرف نظر ايديليرسه ايلك بحر لر بو اسكي موضوعلره عائد اثرلرني عينا حكاية البشر در . بر اوروپاي بو نوع مقلد آثاردن قابل دكل ذوقياب اوله من . اك يكي بجم مصنوعاتك غريده مظهر تقدير اولميشدن سبيلرندف، بری ده بودر . نه نه ايران ادبياتي حقدده اثرلر وجوده كتيرهن بعض ذوات بو عصر حاضر ادبياتك عمومي اوصافندن باحث قيصة خلاصه لنشري ايله اكثفا ايلكده درلر . بناء عليه عصر حاضر بجم يارنامي نك، مستشرقلر ك قسم اعظمي ايچون مجهول قالسي موجب استغراب دكلدر .

۱۹نجي عصره عائد اوچ ويا درت شاعر ايراني اسماريله طاقيقده يز . نيقولاس بونلردن (قاتقي، نعميوسروش) ي ذكر ايدور . بولاقي، قلاسيك اثرنده قاتقي آيونيون كس بر شاعر مشهور اوله رق توصيف دن بشقه مشار اليك فعاليت شعريه سي حقدده ايضاحات و بره ميور . يز بوسطرلرده قاتقي ايله برابر عصري بجم شعرنيك بر قاج يو يوك سپاسني كوستره جكز .

قاتقي پاخود اسم حقيقيه حبيب الله الفارس

مقدمه

دونه كي بو عيتك شفقتدن ؟
كيتسه كي اقاليم ليله ؟
بزدن دها اول ايريشلر
آغلار بوكون اولتي خيله .

— دونكمي، نه ممكن كرى دونك،
دوشديه كوكلر بو ملاله،
بر آلدن، اقلردن اوزاعش
ظلمت بزى چككنده وصاله.

احمد هاشم

لهجاي و تدلياته اوغرايه رق - غربي آناطولي به ده

سرايت ايتسي امكاني ده يوق دكلدر .

بو خصوصده مبهم فالان ديكر بر نقطه ده وزن وشكل مسئله سيدير . عجباً « حسن اوغلو » توركيه منظومه لرني « احمد يسوي » طرزنده بجا و زنيامي يازدي ؟ بوقسه، اساساً بك مائوس اولديني و فارسي شعرلنده قولانديني بجم اصول نظميه سي اتباع ايتدي؟ المزده هيچ بر توركيه اثرى بولونماديني جهنله بوني شيمدليك قطعي بر صورتده حل ايتك امكان ندر . آنجاقي، « رضى الدين علي لالا » نك « احمد يسوي » ايله مناسيقي دوشونولورسه، « حسن اوغلو » نك هر حالده او بو يوك تورك متصوفنك اثرلرينه بيكانه قالماديغنه وحتي بديكده اونك اثرينه افتنا ايددر لك توركيه آثار صوفيانه وجوده كتيرديكنه حكم ايديله بيلير . فارسي شعرلنده كي « بور حسن » مخلصني توركيه اثرلنده « حسن اوغلو » نه چورم جك قدر ملي لسانه اهتام كوستردن بوسوفي شاعر، صنعت غايه سندن زياده تورك كنله سته كندى لسانيله تصوف اساسلرني آكلامق غايه سنى تعقيب ايتديكندن، لسان خصوصنده اولديني كي وزن وشكل خصوصنده « خواجه احمد يسوي » به اتباع ايتشدن طن قطعيسنديز. باشقا تورلو، توركيه ديواني آذربايجان و شرقى آناطولى ساحه سنده بوقدر قيمت قازانماز دى . بز اوحوالده بايلاجق تدقيقات نتيجه سنده هر حالده و قتيله بوقدر شهرت قازاعش بر شاعر ك اثرلرينه تصادف ايديله بيله . جكني تخمين ايديلور . بو تقدريده آذرى ادبياتك اك مجهول بر دورده سي بردن بره شور ايرايده جكدر .

دارالفنون تورك ادبياتي تاريخي مدرسه

كوسبلى زاده محمد فؤاد

جيانى و مناقبي لايقيه مضبوط اولان « شيخ رضى الدين علي لالا » نك « ۶۴۲ » ده وفات ايتديكني دوشو . نورسه ك، اونك هر يديك هر يدي ۷۰۰ تاريخلنده وسكزنجي عصر ك ايلك سنه لنده ياشامش عد ايديله بيلير . اساساً تورك اولوق اعتباريله افاده سي بر قانداها قيمت كسب ايدن « دولتشاه بن علاء الدوله بختيشاه الغازي السمرقندى » بو ذاك مكمل بر شاعر اولوب توركيه و فارسي شعرلر يازديني، ديه ايتك آذربايجان و رومده بك مشهور اولديني، توركيه ده « حسن اوغلو » فارسده ينه عين معنايه اولان « بور حسن » تخلص ايتديكني بيلديريور . « دولتشاه » نك ذكر ايتديكي فارسي بر غزل، بو تورك متصوفنك سائر اثرلري حقدده آز چوق بر فكر و بره بيله جكي جهنله عينا نقل ايتك :

شوخ و بيزم فتادست نكازم چكتم
برد اندیشه او صبر و قرارم چكتم
سر زش ميكندم خلق كه زارى تاكي
من دل سوخته چون عاشق زارم چكتم
ماه روم چو بديدار نيامد روزي
شب تاريك ستاره نشيارم چكتم
بار دل برو واپدداخت بدلداری من
او زمن فارغ ومن بي دل ويارم چكتم
غم معشوق در افكند زيام چه دوا
كشت از عشق پريشان سروكارم چكتم
چون خدادر دو جهان روى نكو دارد دوست
من كه پور حسن دوست نكازم چكتم

بو غزلدن واساساً معروف بر متصوف اولماسندن آكلاشيلور كه « حسن اوغلو » نك اثرلري هر حالده صوفيانه برماهينده در . « سنائي نك، « مولانا » نك وساير بوقيل بو يوك ايران متصوف - شاعرلرينك تاثيراتي آلتنده قالديني بو برنك غزلدن بيله بك ايني آكلاشيلور . دو قوزنجي عصرده بيله آذربايجان و آناطولى توركلري آراسنده حالاديواني معروف اولان بو يوك بوشا عرك سائر فارسي شعرلري موجود ايه ده توركيه اثرلرني مع التأسف بيلمور .

سيامي و معنوي قاريشق قظر، بحر انلر نتيجه سنده طريقتلر ك قولله نديكي، تصوف اثرلرينك چوغالديني بر دورده نيشه رك، اثرلرني آذربايجان و آناطولى توركلري آراسنده عصرلرجه ياشانان بو شاعر ك هر حالده آذرى لهجه سنى قولانديني محقددر؛ باشقا تورلو اولسه « آذربايجان » و « روم » ده شهرت قازانمسي امكان نزارولور دى . بزجه « روم » دن مقصد آذرى لهجه سنك حكمران اولديني « شرقى آناطولى » ساحه سي ديمكدر . بو اعتبار ايله « عاشق چلي » نك اونجي عصرده غربي آناطولى ده معروفيتي سويله ديكي « حسن اوغلو توركولرى » نى « عزالدین پور حسن اسفراخى » به عطف ايتك قابل دكل كي كورنيور . مع مانيه بو اثرلر ك اوزون مدت شرقى آناطولى ده ياشادقن صوكرا، مؤخرأ - خلق آراسنده براز